

ملا نصر الدين

№ 9 ۲۵ ک. **МОЛЛА НАСРЪ ЭДДИНЪ** ۲۵ ٲٲک . قبتى ساتيجى التده

Астары вешъ пақуыамъ

آستارى ویش باقوایام

موقتی حکومتك قرار دالینه بنا

۱۹۱۷ مجی ایله

بوراخیلیر حریت قرضی، هانسی که پول
(Заемъ свободы)

گلیرنك ویرکی سیندن آزاد.

همین قرضك اوبلیقاسیا آدلانان بیت لری اولاجاق لار: ۵۰، ۱۰۰، ۵۰۰، ۱۰۰۰، ۵۰۰۰، ۱۰۰۰۰ و ۲۵۰۰۰۰ مناتلق و ایله یوزه بیش پروسیت کستوره جکلر (فائض)، وفا یض و یریله جک ایله ایکی دفعه: مارت آیینک ۱۶ ده و سینتابر آیینک ۱۶ سینده.

حریت قرضی الی یش ایله تعیین اولنور و بیت لر (اوبلیقاسیالار) هر ایل تیرازه فویولاجاق (Тиражъ) قرضه یازیلماق ابونه سی قبول اولنور بو ۱۹۱۷ ایل آپریلون آلتی سیدان مایک ۳۱ تک

بوریرده:

حکومت بانقی نك قانتورالارنده و شعبه لرینده

عادتی و حربی خزینه خانه لرده

حکومتك امانت صاندوقلارنده. (اسبیریفاتینایا قاسما)

کوچک امانت تأسیساتنده (Учреждения мелкаго кредита)

غیر رسمی تجارت بانقلارنده

شهرلرک جماعت بانقلارنده و «وزایمنی قریدیت» اداره لرنده، و بونلاردان علاوه همان

شهرلرک، زیستوالارک اداره لرنده و ناتاریوسخانه و دلالل خانه لرنده که بونلارک اعلانی علاحده اولاجاق در.

آبونه قیمتی یوز منات عوضنه ۸۵ منات در

وبونک اوستینه بو ایلون ۱۶ مارت آیندان پولک و یریلن گونینه تک فایض ده کله جک در.

ابونه پولی و یریلور بیر دفعه لک، یعنی مهلت سز، و ال لرنده اوبلیقاسیا بیت لری اولانه یاینکه اوبلیقاسیا عوضنده و یریلن موقتی قبض صاحب لرینه، حکومت بانقلارنده و خزینه لرنده بورج و یریله بیله، اوبلیقاسیا قیمتی نك یوزده ۷۵ حصه سینه قدر، یوزده یش و اوچ ربع فایض ایله، و همچین بورج هایله حکومت و یرکی سندن آزاددر.

حریت قرضینه حکومت خزینه سینک یوزه بیش فائض لک قرضنامه لریده و یریله بیله که

بونلارده یوزه بیش فائض ایله «اوچوت» اولونالار (Учетъ)

اخذ اولونان اوبلیقاسیالاری کرایه سز امانت ساخلاماق اولار حکومت بانقلارنده (اداره

ایله مک شرطی ایله) هایله خزینه لرده (اداره سز) بیله اولانده ابونه چی لر امانت و یردیکی بیلیت

لره دخی «کیرب» و یرکی سی و یرمیرلر (Гербовый сборъ)

ژورنالزك قيمتى

بر ايلون مدتندە (اللى ابكى نسخسى) - - - - - اون منات
 ياريم ايلون مدتندە (بگرمى آلتى نسخسى) - - - - - بش منات
 اوج آبك مدتندە (اون اوج نسخسى) - - - - - ابكى منات ياريم
 ايران وممالك اجنيبه ايجون ايلگكى - ۱۲ منات ۶ آبلقى - ۶ منات
 نك نسخسى ادارهده ۲۰ قك، ساتيجى النده - - - ۲۵ قك .

پوچتا ايجون اداره نك آدريسى "Тифлисъ. редакция журнала „Молла-Насръ-Эддинъ“

حریت کونلری

بزیم تریاکیمزه مانع اولایلمز، حقوقمزی
 مدافعه ایچون بر آدم لازمدر.

- کیمی ایستورسیگز؟
- اونى ایستوریک
- بونى ایستیهنلر قویروقنى بولاسون.
- اونى ایستیهنلر قولاقین قریسون
- ایسته مینلر بورنونى چکسونلر،
- ایستیهنلر آسقرسونلار،
- اورا...
- حضرات، چوقدا بگم، ملکدارم؛ حقویردوفك
- دانلان تفاقینى اویناندا ددهم تیاترودن
- چخوب دیوردى که بو اوپون ملکدارلری
- سوگور، سن منى فطه وکلیلى ایله یون،
- ایهلایسلام، ملالاربه لازمدر.
- جماعت!
- بیله ظلم اولماز.

- ازداحام آراستندان
- اده من اولوم اونلرک قاراسنه سالها !!
- اده دبورلر حریتدر ایندى من آچیق ...
- بازاق ایله بلرمى؟
- آى بالام هیچ تلاش ایله ایندیبه کیمی
- نه وقت منم یولومدا آدم اولدوروبسن
- دالنده دورما، شام، ایندى سنده بو گون
- مگا کومک ایله، قوچیلاری بیغ منم دالیده
- دوره، آغیمه سال، لازم اولارام.
- حضرات، سزالله فرقه بازاق ایله مەیک،
- کشیار، مستبد حکومت محو اولدی.
- یاشاسون حریت...
- طرف ساخابانک دده سنک سوموگنى...
- قارداشلار، ایندی داها حریتدر، هیچ کس

لری نڭ مینگی ایدی. بو بارده انشاءالله، اگر بی کارچیلقدان وقت تابسام گن دفعه بازارام. بلی، شاعر باقشی دیوبیش:

« هر یشه گمان میر که خالیست
شاید که بلك حفته باشد»
«دممه کی»

- ایاه کهنه بولسانڭ آدمالاری مصلحتدر.
- محو اولسون - یا شاسون بیر نوختا، ایکی نوختا
کاف کوف، عاین چاخماغی، موسورمان ایشی .
امضا «حریت قوردی»

باکوده قامیتیت لر

ملا دایی! اوزیم باکولی و اوزیمده همیشه باکوده ساکن، اولماغه بنا باکودن غیر بر یرده اولان ایشاردن بر شی یازابلرم. آنجق بو قیدر بلگنر که آزاده لیک آدی اورتایه دوشندن بری باکوده هر کون بر یرده جماعت جمع اولونوب حریتده دایر مسئله لر حل ایتمه مشغولدر. بر هفتده در که هر بیر صنعت کارلر بر گون یریره یغلوب اوزلاری ایچون «قومیتیت» سچرلر. بر نیچه گون بوندن اقدم باکونڭ زاویدنسکی کوچه سیله ایوه کلدکده گیجه اولدغنه گوره بر پنجهردن خیلی ایشیق کلدگنی گوردوم، قابوده دایانان بر نپردن صوردم که بوراده نه واقع اولمشدر، بنه جواب وپردی بوراده قماربازلار شوراسیدر، بونی ایشتیجک بن اوزیمه لازم بلدیم که گیدوب بر بو شوراده نه نوع اولدغنه تماشا ایدم، بر طورایله اوزیمی ایچری سالم، نه گوردم، حقیقتاً تام بر اجلاس دیدیکڭ بوندان عبارتدی: بر نفر بوغی زوربا بر شخص یرندن دوروب بویله نطق دیدی: جماعت، ایمدی حریت زمانیدر، هر کس آسوده یاشایا بلدیگینی هاموبلر، اودر که هر صنعتکار لر اجلاس ایدوب اوزلرینه بریش رو سچرلر، اودر بزده بر نیچه نقصان لر وارددر اولری گرک آسان لاشدراق، اولنجی نقصانم قارتڭ بهائیدر، ایکنجی بر نیچه بویوک اویونلر وارددر که ایندی به تک قدغن ایدی اولرڭ بریده بویقه اویونودر کیم هره آچوق یوزمناتدن هر ویرنده ۹۰۰ منات پول ویریر، اودر که باقارا اویونی آزاد اویانسون. اوچنجی بودر که بر آیدن صگرا باغلرڭ و قتلری چاتر، هر باغده بر نفر بزیم قومیتیتیز اولماق مصلحتدر . اودر که ایمدی اوز آرازدن قباچه قومیتیت سیچک .

حریت

دوغریداندا ملا عمو، جای شما خالی، یاه آتاک ایله، هیچ آدمی، جماعتی، ملتی تانیماق اولمازمیش!؟ بن همیشه بوندانیم فرضالی ایله ملندن صحبت ایدنده، او بنه دیدرکه: - بالام سن مسلمان ملتی باقشی تانیمرسان؛ بو ملت جوقندانر که حریتده لایق بر ملتدر، آنجاق نه ایلمک که حریتی بولاره ویرن یوقدر. بو گونلرده ییز گنه بو صحبتده ایسدیک که یردن ۳-نجی بولداسیمز منزله داخل اولوب، باشلادی ییزی مذمتلمگه: آی کیشی، دنیا عالم قارشوب بر برینه، اما سیز گنده ایوده او- نوروب، چوروک - چوروک نقللردن دانشیرسگر؛ دوریک گیدک، بو ساعت تازده بیر مسجدنده مسلمانلاریڭ «مینتی» وار. - بلی بوندانیمز بک سوزینی بره سالموب، تازه بیر مسجدینه روان اولدیق. مسجدک حیاطنده بر قدر جماعت یقیلمشدی و بر ناطقده بولارا نطق سوبلوردی: «آی مسلمانلار بزده اولوم یوقسدر (بی نوا «علم» دیمک ایسته بورمش)، ییز «قولتورنی» اولمایشوق؛ چونکه بیزده «آبرازووانتی» آدم آزرده خلاصه بو ناطق هر ایگرمی کلمه «روس» سوزلرینڭ آراسینده بر کلمه مسلمان سوزی دیوب نطقینی قورتاردی. سوگرا سقالی خالی بر مشدیک سوله. دیکي نطقی کما هو سیزه بازیرامکه سیزده نقلیسده اوقوبوب، فوضاب اولیگر؛ نطقیک مضمونی: «جماعت، حریتدن مراد، یعنی اللهی تانیماقدر؛ اللهدا انسان آتانیڭ قاریندا اولندان تا نونه دک قنیور، اودر که الله تعالی بیورور، اوشاق آتانیڭ قاریندا تمام دوققوز آی قالار، اوله که دوققوز آی تمام اولدی، حضرت جبرائیل گلوب آروادیک قاریندان بر تک اورار و اوشاق دنیاه گلر. حریت بودر بو! اوله که آی جماعت تولدیگر او وعده الله تعالی سیزدن اوتری بر عقرب مطلق ایلر، همان عقربک گوزلری کور اولاجاق، او عقرب سیزی چالاجاق. آی مسلمانلار قورقیک اللهک بو غضبندن باخ، حریت بودر بو!».

ملا عمو، دوغریداندا بونطقی ایشیدن سوگرا اوز اوزیمه دیدیمکه بروردگارا، گور بو مسلمان طایفه سی بو نیچه ایل لرده نه اذیتلر چکوب، بونلار حریت سیز بو وقته دک نه جور دایا. نولار!؟ خلاصه بوراده جوق دایانا ییلدوب غیری بر «مسلمان» مینتینه گیملی اولدیق. همان مینتین باکوده اولان مسلمان عرفا.

بر آنچه بوغازدان سوگرا زیاده کی اشخاص لری قومیت
و زیاده کی یرلری منبع القمار تعیین ایتدلر:

(۱) شوه لان باغرنده قومیت بند اوسته کی ایکی
مرتبہ اوطاغده اولان شهراری «سازالینی» منبع القمار
دخی همین اوطاق.

(۲) مردکان قلوبنک رانیسی قومیت و قلوبی قمارخانه.

(۳) بزونا - پشت آغاجینک دینده آسپارلی نیک
اوزینی و اوطاغنی.

(۴) ینکاه ده، بکلری باقی صاحبنی قومی اوستی اوطاغله

(۵) یرشقیق - ساقال بالاآلی قومیت ودشتر کنار.
بنده کی بوتکه منبع القمار.

بونلردن علاوه شهرده دخی اوج یرده منبع القمار
دوزلتمشله: بریسی تسرقوونی کوچه ایله پرسیدستی آرا-
سنده، قومیت علی مامد.

ایکنجی - ایچری شهرده تاموژنه یاننده قومیتینی
معلوم دکل زینال دیورلر.

اوجنجی - زایدنسکی گوچه ده قومیتی - ایرزا
بر نفر دخی بونله باش قومیت آغا اسویسی
سیچمشلرکیم هر کیکش بر ایشی اولدغده اوگا
رجوع ایتسک.

(مابعد اولماغی معلوم دکل)

دمده مکی

خویدان

«سلام علیکم ملاعمو! خوش کوبسن ییزی سرافراز ایله بوسین!
ولی سنه بیر نجه سوزیم وار: اولا) ملا عمو ایرانیلارا خصوصاً
یزیم تازه مشروطه قبیلمکینه بگزمه سز راقوق بوقارا اوتارالارا
اوخشاماز، بو دفعه مساوات عدالت
هاموسی اولاجاق.

داها مجاهدلر خلقی تالامیاجالار، اصافدا اوزایشینده اولاجاق.
بیر نقرده اولسون سوادسیز قیرمزی ساقال حاجی اداره لرده
اولمیا جاقدر. مثلا انجمن خیرده تماماً حقوق شناس یعنی پاریس
دارالفنونلارینی قورتارمش کتکه شناس جوانلار خدمت ایده جکلر،
اطاق عدلیه ده ایسه عقلی، انصافی، تجربه لی تمام عمرینده رشوت
نه شی اولدینگ یلمین مسلمان قارداشلار خدمت ایده جکلر، هامو

ادارملر بو جور اولاجاق.

ملاعمو. هیچ اورکگی سیخما، ایندی قدر شهر زده بیر اعتماد.
دیه مدرسه سی واریدیه ایندی الی - آتمیش اوجور مکتبلر آچماق
فکرینده یک، ویرده آکر دیه سن که: بالام بیر اعتمادیه مدرسه سی
اولاندا اوج آبلارله معلم لرگ مواجیلری ویرلمردی، امتحانلاردا
بیشفر قایلردی که باخسین بیر ایلیک مدتده اوشاقلاری نه اوخوبو-
بلار، ایندی پس آتمش مدرسه اولاندا نجه اولاجاق.
بوده الهک التفاته باغلی در.

امضا (مستبد)

(بر نفر ایرانلو تاجرلیک رجزی)
«حریت مناسبتیه»

تاجرم شخص صاحب نانم
شاعر و ناطق و سخن دانم
تاجرم من شکسته بند و حکیم
در طبابت به شان لقمان

رملگ اون آتی خانه سین یلورم
دایالم ده مثل زنانم
گاه من مرشد دراویشم
همه ملا و مرتبه خوانم

علم جاسوسی اوخشام تکمیل
ایندی من «ایشیون» ایرانم
گاه ظاهرده ملته یارم
گیجه لریک در بر خانم

باشون دهرده بو جاسوسی
اوندان اولدی بو عزت شانم
قاسدم چاوشم ده هم دلال
لوطی یم باک باز دورانم

بوخدی گوز گورمکه بو ملتی من
ظاهرأ یار غار ایشانم
جهل بابتده مین ابو جهلم
بد عمل لرده مثل شیطانم

گزه رم گونده جمله حجره لری
تا که تاجر لرگ ایشین دانم

بودر عموم آتالارون آرزواری. ملا عمو عفوگزی رجا ایدییورم اوزون مشرف ایلدیم تاجرلرک بیر اوزکه سی ده بخارالی تاجر باشیه تقلید ایتدی اوغلینه بوتقه بیل ایله طوی ایلدی اما حیف که شامپان قانیق تاپمادی چونکه هاهوسینی تاجر باشی آوب صرف ایتیشدی بو یازیق فقط عرق و آب جوایله مجلسی گیچورتدی. بیه خیال ایتمه که روسیه نك آزاده لقی بورایه سرایت ایت مەدی، ترقی مدنیت آزاده لیق لاپ تپه میزدن یاغیوره، باشده عمامه اوزون انک دون عبا قبا و میزک کنارینده اوتوروب روسلاریه رومقار و مقابله ووراسان من اولرم، بوندان آرتیقده حر یاشاماق اولارمی. زنده باد آزادی، زنده باد میز صندلی، تاجر باشی بخارالی و حاجی ... یزدی اورا ...

«تقال»

قازاق

ملا عمو! سن چوخ بیر گرو بسن و هر بیرک عادتیی بیلیرسن، ایندی یاز گورک بزیم ملارک عادتیی غیری. بیرلرده واری می ملا عمو! برده سحر دن ایشیدیرسن که فلان کسک اوبونده مصیبت وار گیدرسن باش ساغاقنا. داخل اولورسان ابره گورورسن ملارلر آکلشولر جرکه ایله وهرسته انده قرآنک بر جزئی و بریننده الله سیاهی؛ ملانک برینه یازوب بر جزء، اوبرینه ایکی جزء، دوسته بش و اوزونده اون بش جزء. بلی قرآن تمام پایلانندی، اوخوندی قورتاردی، سیاهی دوتان «دمیر باباق» ملاسی چاغیرر میت صاحبینی که گل ختم قرآن اولور، بوللاری ویر.

- ملا نه قدر ویره چکم ؟

- «کچمشده هر جزء بش شاهی ایدی، اما ایندی هر شی بره بش بها اولوب، سن اون شاهیدن ویر، کاسبسن» بلی ملا اون بش منائی سالدی جیستانه و بولدش لرینه ویردی هر جرئه بش شاهی چونکه میت «دمیر باباق» بریخودیدر .

منم بابام رحمتلک حجه گبدنده غویرناتا عریضه ویردی زافرائش باشیورتی آلدی، بزلرده آدم اولنده میتیه باشیورت یازوب قبرده باشنگ اوسته قوبورلار که منکیر نکر گلنده میت قاجاخاق اوند همن باشیورتی گوستروب اوزونی او ذالماردن قورتارسون . میت عزرائیلدن قورتاراجاق . اما بز بو ملاردن قورتارمیاچیقی. روسیه حریت آلدی، اما بز بوملارک استبدادن

گیدرم سکره قونسولون یاننه
دیهرم هر نه تاکه به توانم

سورا اوندان گیدوب دیوب حلقه
که، فلانی، فلان و بهمان
باشسون مختصر بو جاسوسی
که اونله زجان خواهانم

ن. واغواغو

مشهدلن

ملا عمو! سنی آند ویریورم مجتهد آقا زاده نك بوینی نك یوغونلقینه، فاضیلک مهرنك آلتی آرشین اوزینلیقینه اولان قیطانیه هرکیمی قلمکا دولاسان، اما مشهده یاشیان بخارالی تاجر باشی ایله هیچ ایشیک اولماسون، چون اوزی بیر آبرولی حیالی شرفلی معتبر تاجر در و مشهده سکونت ایدن بخارالیرک الشعلیلیسی در.

بلی ترکستاندا بدعتدر بایلار اوغلانلارینه طوی ایدنده آد قازانماق ایچون اون میئلریه مناطلار خرچلیهر لر، بزیم بو تاجر باشیدا کهنه شهره تازه نرخ قویدی؛ اون بش یاشندا اوغلی ایچون اون یاشیندا بیر قیز آلدی ویر طوی بساطی قوردی که حقیقتا وصفه شایان در؛ چوق مدتلر مشهده تعریفی توصیفی دیلرده سویله نه چکدر. یدی گیجه گوندوز پلاو قازانلاری یان به یان دوزولمیشدی، بیر ایوده مؤمن لر ایچون مرثیه اخونوردی، غیر اوطاقده ده مطربار دستکاهی قورولمیشدی. روایت ایدیبورلر که مطربده واریدی، واقما کم کسری یوخیدی شامپان بو طولی ۲۰ تومن (۱۲۰ منات) قانیق ۱۰ تومن (۶۰ منات) ساردینقا قوطیسی ۲ تومن (۱۲ منات) هر بیر شی بو ایاقدان. شهرک عموم اعیان اشرافی تاجر باشیه رومقار رومقابه ووردیلار. سوزیم یوخدر نه دیورم الله مبارک ایله سون آکر بیر نفر سوروشیدیکه جناب تاجر باشی بو قدر اضافه خرچی اوغلیک آنه سی ایچون بانگلرک برینده ذخیره ایله فوری عمامه سینی یره چرپوب داد چکردی که ایلاریله بسله دیم آرزونی قبره می آپاروم.

رنگارانه او خشامیوروق! ملا عمو! اگر قوچاق کشی سن بونا
 بوندان سگره بکـلرک
 (۵) داغلاردا دومان آبری
 قاش آبری کسمان آبری
 سن کورن گیتدی، آخوند،
 ایندیکسی زمان آبری
 غریب
 قاراساقال،

نه حسنی وار؟

نه حسنی وار بيلم کيم دبستان گورمين قزلار
 نه قدر، قيمته مالکدر عرفان گورمين قزلار

نه فاسون لذت آسایشی دنياده بیچاره.

قائیرکن علمدن بی بهره ابوده باشنز آواره،
 کچرکن عمری هی اـکی یوماقبه گونی قاره
 باپورکن نس ترک دایم او دیواره بو دیواره
 حیاتک نولدیقین آنلار می عمران گورمين قزلار؟

نه قدر قيمته مالکدر عرفان گورمين قزلار

اوشی کم مادرندن گورمش عادت ايله مش آنجاق

«منله اسکی یوماق، کوچه سوپورمک، نس، ترک بايقاق
 همیشه اوز اوزینه لوغالانماق، یا که مرتدانماق،

بر آدم گورجگک باشماق سالوب کله دابان قاقماق
 یلرمی نولدیقین عصمت گلستان گورمين قزلار

نه قدر قيمته مالکدر عرفان گورمين قزلار

نه قدری هرزه وهديان ایشتمیش سه آناستدان

بادیندا ساختلار چیتماز بوز ایل عمر ایشه بادیندان

بوده ایولادینه ایلر هدیه گونده بوز هديان

تماماً اوگره در اول شی که اوگره نمش آناستدان

باچارماز تریه آداب انسان گورمين قزلار

نه قدر قيمته مالکدر عرفان گورمين قزلار

مخکمه بشکی

بویاتیلار

(قیورال انقلابین سگره)

قاشلارک قبه کاهدی
 داغدا دومان اولسا- ییل
 آغلارام آغلار کیمی
 سرایدا بايقوش اولار
 بو داغدا مارال گنزر
 نهدندی قروینسکی
 قشارباغدا باغ اولماز

اوچین اگمه کناهدی
 غولیتین چکن آدی .
 دردیم وار داغلار کیمی
 ویرانه باغلار کیمی .
 تیللرین دازار گنزر
 دوامدان کنار گنزر ؟ .
 قارا سالجیم آغ اولماز

پوچتا قوطی سی :

باکوده «من» امضاسی ايله یازیلان مقاله صاحیبه: - ایندیکسی
 وکتهده علی الخصوص جریدمارینگزک پیری پیری ايله دیکشمگه او.
 قات صرف ايله میکنک معناسی بوخدر . بو سیدین و محض بو
 سیدین مقاله نی قویدیق کفارہ .

سالبازده «غریبه» : من اونی گوزلیوروم که نه وقت بورو
 لاجاقسان .

«پلمرده» به: عقلم کمه دی .

زنگه زورده «بايقوشه» : شعرلرک یله باشلانیر :

«زنگه زور اولکسینی گورسم اوباق اولمز ایديم

رزوگار اولسیدی اوزگه سیاق اولمز ایديم»

ملا نصرالدین عمون سگا قربان: دیه سن ناکام اوله چکن .

.... - رمضانوقه : یازیرسان که بر نفر شخص بزم زورنا-

لی گورن کیمی یریدن قالخدی زورقالی قابوب باره باره ایلدی،

یازیرسان که بو شخصک آدی مشهدی مختاردی، اوزی ده باقتال-

دی، بویی آجاقدی، سقالی چالیدی، باشی کچیلدی . گوزی

چپدی، پارماقنده اوج اوزوک وار، اوزی بد خلقدر، یعنی هیچ

کس ايله بولا گیتیندر، سوادی ده بوخدر، و یازیرسان که زور-

نالمزده بونا ساتاشاق .

آخر سنده بر اناص ايله : مگر مشهدی مختار عمو سا-

تاشمالی آدمدر .

زنگه زورده «خیرجی به» : - خواهش اولنور آشکار بازاسان

گوره که نه بی یسلورسن ونه دن شکایتچی سن .

مدیر و پاش محرر: جلیل محمد قلی زاده

Всеобщее прямое, равное и тайное голосование.